

9.3 Rutiner for saksbehandling – Kulturminner

En del av kulturminnene i Askøy kommune er prioritert i kulturminneplanen, og en stor del av kulturminnene er registrert i SEFRAK-arkivet. Det er likevel mange kulturminner som ennå ikke er registrert. Eksempler på dette kan være steingarder, jordkjellere og kulturminner i utmark, og bygg og anlegg som er bygget senere enn 1900, men som likevel har en særegen kulturminneverdi.

Avklaring av vernestatus

Kulturminner og kulturmiljø kan ha ulike vernestatus. Det er flere registre og nettsider som kan gi informasjon om denne:

- Miljøstatus.no
- Braarkiv.no/riksantikvaren
- Hordaland Fylkeskommune - www.hordaland.no/
- Riksantikvaren - www.ra.no
- Naturdatabasen.no viser kulturminner
- Askeladden
- Kulturminnesøk.no

Opplysninger om vernestatus kan også ligge i plan for området (kommuneplan, reguleringsplan, kommunedelplan).

Uavhengig av vernestatus skal tiltakshaver sende inn bilde fra alle fasader/himmelretninger av kulturminnet og bilde av omliggende miljø.

Verneverdige kulturminner

Kulturminnet kan være verneverdig selv om det ikke er fredet. Det skal derfor gjøres en vurdering av verneverdien til kulturminnet/kulturmiljøet.

SEFRAK – registeret

Bygninger og kulturminner i SEFRAK registeret er i utgangspunktet ikke tillagt spesielle restriksjoner, og de fleste er ikke verdivurdert. Registreringen fungerer likevel som et varsko om at man bør ta en vurdering av verneverdien før det eventuelt blir gitt løyve til å endre, flytte eller rive en bygning. I kartvisninger er SEFRAK-registreringene vist i form av en rød, gul eller grå trekant. - *Alle endringer eller riving av SEFRAK-bygg må sendes til uttale.*

- Rød trekant: Meldepliktig bygning eldre enn 1850. Vurdering av verneverdien MÅ gjøres før søknad om endring eller riving kan bli godkjent (kml § 25). Enhet for kultur og idrett v/kultursjefen skal gjøre en vurdering av verneverdien, og søknader skal sendes til uttale fra Vestland fylkeskommune.

- Gul trekant: andre SEFRAK-bygning. Uttaleinstans: Enhet for kultur og idrett v/kultursjefen
- Grå trekant: ruin eller fjerna bygning Uttaleinstans: Uttaleinstans: Enhet for kultur og idrett v/kultursjefen.

Freda kulturminne/kulturmiljø:

Det er forbud mot å «sette i gang tiltak som er egnet til å skade, ødelegge, grave ut, flytte, forandre, tildekke, skjule eller på annen måte utilbørlig skjemme automatisk fredet kulturminne eller fremkalle fare for at dette kan skje», jf. kml. § 3.

Tiltakshaver har stanse- og meldeplikt dersom det viser seg at et arbeid som er satt i gang kan virke inn på et automatisk fredet kulturminne, jf. kml. § 8. Det samme vil også gjelde for vedtaksfredede og forskriftsfredede kulturminner/kulturmiljø. Alle automatisk fredede kulturminner har en sikringssone på minimum 5 meter i alle retninger rundt objektet, jf. kml. § 6.

Rutiner for behandling av kulturminner i private detaljreguleringsplaner

- Planmyndighetene innkaller kulturavdelingen til oppstartsmøte dersom det er kulturminneinteresser i planområdet.
- Kulturavdelingen fremmer sine synspunkt på oppstartsmøtet. Dette tas med i oppstartsmøte-referatet. Plankonsulenten tar dette med seg i den videre planprosessen.
- Når planforslag mottas, sendes planforslaget på uttale til kulturavdelingen. I planbeskrivelsen er det et eget punkt om kultur og kulturminner, der plankonsulenten må redegjøre for hvordan dette temaet er ivaretatt.
- Kulturavdelingen gir en eventuell uttale til planforslaget.
- Saksbehandler videreformidler uttalen til plankonsulenten når det gis tilbakemelding på planforslaget.
- I saksutredningen til behandling om offentlig ettersyn og høring, blir uttalen til kulturavdelingen gjengitt og kommentert av planmyndighetene. I kommentaren vil det fremgå hvordan uttalen er fulgt opp.
- En tettere dialog mellom kulturavdelingen og planmyndighetene er ønskelig i særskilte tilfeller.

Følgende saker skal sendes til Vestland Fylkeskommune til uttale, med kopi til kultursjefen, dersom de omfatter:

- Automatisk fredede arkeologiske og marinarkeologiske kulturminne, og andre fredede kulturminner/kulturmiljø.
- Stående byggverk fra før år 1850 (rød markering i SEFRAK)
- Byggesaker og andre tiltak i nærføring med automatisk freda kulturminne og deres sikringssoner (kml § 4).

- Søknader og meldinger om større tiltak innenfor kulturmiljø og kulturlandskap som er vurdert å være av nasjonal og/eller regional verdi.
- Tiltak og inngrep i sjø og vassdrag må avklares når det gjelder kulturminner i og under vatn.
- Etablering av VA – anlegg i uregulert område.
- Dispensasjonssøknader som berører nasjonale eller regionale kulturminner.
- Byggesaker som har regional og nasjonal kulturminneinteresse.
- Saker som gjelder registrering av automatisk fredede kulturminner.
- Saker som omhandler skjøtsel og tilrettelegging av automatisk fredede kulturminne
- Søknader om tiltak i landbruket. Her under nydyrking, driftsveier, skogbruk og grøfting (bakkeplanering, massetipping).
- Tiltak knyttet til kirker og kirkegårder generelt. Tiltak på listeførte kirker bygd etter 1850 spesielt, og på enhver bygning nærmere enn 60 meter fra disse.
- Tiltak innenfor område av nasjonal og/eller regional verdi som er regulert til spesialområde vern eller hensynssone iht. til pbl. § 12-6.
- Dersom det er snakk om helt spesielle bygninger – uansett alder – bør HFK ha sak til uttale. Dette gjelder for eksempel tiltak på ikke listeførte kirker bygd etter 1850, bygge- og rivesaker på bygninger som i kommunale kulturminneplaner er vurdert å være av høy verneverdi.
- Etablering av kabel- og rørledningsgrøfter.
- Deling av grunneiendommer i LNF-område med formål om nybygg.

I oversendelser til Vestland Fylkeskommune må følgende legges ved:

I bygge- og rivesaker skal det vær med følgende opplysninger:

- Planstatus og vernestatus.
- Navn på eventuell reguleringsplan som bygningen ligg innafor, samt reguleringsformål og plankart.
- Om tiltaket er en dispensasjonssak iht. pbl. § 19.
- SEFRAK-nummer (finnes i GAB).
- Tydelige kart med stedsnavn, gatenavn, gårdsnavn, gårds- og bruksnummer.
- Plan- og fasadetegninger av eksisterende og ny situasjon.
- Bilde av bygningen og nære omgivelser.
- Byggeår, byggemåte, materialbruk, teknisk tilstand og eventuelle skader.
- Utredning av tiltak.
- Foreløpig vurdering fra kommunen knyttet til verneverdien.
- Navn på tiltakshaver og saksbehandler i kommunen.
- Søknader knyttet til dispensasjon, landbruksveier, nydyrking m.m. må alltid ha med gårdsnavn, gårds- og bruksnummer, kart og fotodokumentasjon.

[\(https://www.hordaland.no/nn-NO/kultur/kulturminnevern-og-museum/kulturminnesaker-som-skal-sendast-til-fylkeskommunen/\)](https://www.hordaland.no/nn-NO/kultur/kulturminnevern-og-museum/kulturminnesaker-som-skal-sendast-til-fylkeskommunen/)

Aktuelle regler knyttet til kulturminne/kulturmiljø:

- Pbl. § 31-1 Ivaretagelse av kulturell verdi ved arbeid på eksisterende byggverk.
- Pbl. § 31-2 Tiltak på eksisterende byggverk.
- Pbl. § 31-4 Pålegg og dokumentasjon og utbedring.
- Pbl. § 29-1 Utforming av tiltak.
- Pbl. § 29-2 Visuelle kvaliteter.
- Kapittel 19 i SAK10 – Kommunen sin hjemmel for å gi pålegg om utbedring av bevaringsverdige bygninger.